Lejre Kommune

Dato: 12-11-2026
Sagsnummer: 26-008412
Reference: Maya Aller
Center for Klima, Teknik og Miljø
Afdeling for Byggeri

Roskilde Museum
Skt. Ols Stræde 3
4000 Roskilde
Att.: Ole Thirup Kastholm

Dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjen

Naturbeskyttelsesloven § 18

Kære Ole Thirup Kastholm

Vi har nu behandlet din ansøgning om at udføre arkæologiske undersøgelser omkring Gl. Lejre, inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen til følgende fortidsminder:

- Ravnshøj, sted- og lok.nr. 020409-3, fredningsnummer 322661
- Harald Hildetands Høj, sted- og lok.nr. 020601-25, fredningsnummer 322641
- Grydehøj, sted- og lok.nr. 020409-6, fredningsnummer 322672
- Skibssætning, sted- og lok.nr. 020409-7, fredningsnummer 322660
- Dæmning, sted- og lok.nr. 020601-117, fredningsnummer 322680

på følgende matrikler: 4a, 10b og 34a Lejre By, Allerslev & 12n, 12d, 12b, 12c og 12k Kornerup By, Kornerup.

Vi har besluttet at meddele dispensation til det ansøgte på følgende vilkår.

- at arealerne reetableres når de arkæologiske undersøgelser afsluttes.

Denne dispensation er midlertidig og er kun gældende frem til og med den 31. december 2029.

Vi har med denne dispensation ikke forholdt os til om der kan meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til det ansøgte.

Hvornår er dispensationen gyldig?

Dispensation offentliggøres på vores hjemmeside den 12. november 2026.

Du skal være opmærksom på, at der er en klagefrist på 4 uger på afgørelsen. Hvis der bliver klaget over afgørelsen skal klagen behandles i Miljø- og Fødevareklagenævnet. Jeg vil kontakte dig, hvis vi modtager klager over afgørelsen. Jeg har vedlagt en klagevejledning længere nede i brevet.

Begrundelse for dispensationen

Formålet med naturbeskyttelseslovens § 18 er, at sikre fortidsminderne som landskabselementer, dvs. at sikre både indsyn til og udsyn fra fortidsminderne, samt at sikre de kulturhistoriske levn i områderne tæt ved de fredede fortidsminder.

Med afgørelsen lægger vi vægt på, at der er tale om et midlertidigt indgreb, som indgår som en del af et større forskningsprojekt med udgangspunkt i de betydelige jernalderfund ved Gl. Lejre. Formålet med prøvegravningerne er at afgrænse områder med et muligt arkæologisk og forskningsmæssigt potentiale, så eventuelle fremtidige arkæologiske undersøgelser kan målrettes de mest relevante lokaliteter.

De ansøgte søgegrøfter vil blive reetableret og tildækket umiddelbart efter undersøgelsens afslutning. Projektet medfører derfor ikke permanente terrænændringer eller varige ændringer af arealets anvendelse. Det ansøgte vil således ikke medføre en varig påvirkning af landskabets karakter eller oplevelsen af de beskyttede fortidsminder. Projektet vil ikke medføre ændring af ind- eller udsyn til og fra fortidsminderne og vil dermed ikke forringe fortidsmindernes værdi som landskabelige eller kulturhistoriske elementer.

Det er samtidig vores vurdering, at den midlertidige aktivitet er af begrænset omfang og varighed, og at den gennemføres på en måde, der tager størst muligt hensyn til de landskabelige og kulturhistoriske interesser, som fortidsmindebeskyttelseslinjen skal varetage.

Vi har med afgørelsen også lagt vægt på, at projektet tjener et væsentligt kulturhistorisk og samfundsmæssigt formål. Undersøgelserne skal bidrage til at skabe ny viden om et betydningsfuldt kulturhistorisk område og dermed styrke forståelsen og formidlingen af vores fælles kulturarv.

På baggrund af den begrænsede og midlertidige påvirkning af omgivelserne samt projektets væsentlige forskningsmæssige og samfundsmæssige interesse vurderer vi, at der foreligger et særligt tilfælde. Der meddeles derfor dispensation til det ansøgte.

Prøvegravningerne ved Ravnshøj, sted- og lok.nr. 020409-3, fredningsnummer 322661, ligger ca. 350 meter syd for Natura 2000-område 136, Habitatområde 120 Roskilde Fjord og Fuglebeskyttelsesområde 105 Roskilde Fjord, Kattinge Vig og Kattinge Sø. Da der er tale om en midlertidig handling, og udgravningsområdet og Natura 2000-området er afskåret fra hinanden af Holbækmotorvejen, er det vores vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv eller i forbindelse med andre projekter vil kunne påvirke nogen Natura 2000-områder negativt.

Bilag IV-arterne stor vandsalamander, spidssnudet frø og en lang række flagermus findes udbredt forskellige steder i kommunen. Da der er tale om midlertidige handlinger, og der ikke ændres på hydrologien eller fældes træer i forbindelse med projektet er det Lejre kommunes vurdering, at det ansøgte ikke vil påvirke levesteder for disse eller øvrige bilag IV-arter negativt.

Beskrivelse af projektet

Du har med fuldmagt fra de respektive ejere af arealerne ansøgt om dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjen til at udføre arkæologiske undersøgelser inden for beskyttelseszonen til følgende fortidsminder:

- Ravnshøj, sted- og lok.nr. 020409-3, fredningsnummer 322661
- Harald Hildetands Høj, sted- og lok.nr. 020601-25, fredningsnummer 322641
- Grydehøj, sted- og lok.nr. 020409-6, fredningsnummer 322672

- Skibssætning, sted- og lok.nr. 020409-7, fredningsnummer 322660
- Dæmning, sted- og lok.nr. 020601-117, fredningsnummer 322680

Udgravningerne foretages på følgende matrikler: 4a, 10b og 34a Lejre By, Allerslev & 12n, 12d, 12b, 12c og 12k Kornerup By, Kornerup.

Det fremgår af ansøgningen, at udgravningerne ønskes udført i 2026-2027, i forbindelse med et større forskningsprojekt som Roskilde Museum skal lave, med udgangspunkt i de rige jernalderfund ved Gl. Lejre "Kongesædet Lejre – Uden for palisaden". Som del af projektet foretages der derfor arkæologiske prøvegravninger på en række steder i landskabet for at indkredse, hvor der kan tænkes at være et forskningsmæssigt potentiale.

Inden for de arealer, der er markeret med lyserød på figur 1, 3 & 5 neden for, og som berører 100 m-beskyttelseszonerne, udføres arkæologiske prøvegravninger. Der lægges søgegrøfter af ca. 2 meters bredde og med 10-15 meters mellemrum. De graves med gravemaskine på bælter i størrelsen 5-30 tons, og der afrømmes til undergrundsniveau. Der graves ned til "undergrundsniveau" (dvs. det uberørte ler/grus/sand), hvilket ofte er 30-60 cm under det nuværende terræn, afhængig af muldlagets tykkelse. Enkelte steder, som i ådalen (matr. 34a Lejre By, Allerslev) forventes det at gravedybden er omkring 2 meter dyb. Der udlægges køreplader ved behov på arealerne for at mindske kørespor. Afgravningen af søgegrøfterne inden for § 3 beskyttet natur, vil foregå ved, at der først fjernes vegetationslaget/græstørven for sig selv, så dette kan lægges tilbage øverst, når grøften skal dækkes til for at bevare vegetationen. Opgravet jord og vegetation/græstørv vil blive opbevaret på arealet indtil projektet er afsluttet og arealerne reetableres. Efter endt arkæologisk registrering af fundene i hver enkelt søgegrøft tildækkes denne igen, og terrænet reetableres – som regel sker dette efter ca. 1-2 dages varighed, men i særlige tilfælde først efter 1-2 uger, og maksimalt inden for 1 måned. Undersøgelserne planlægges til at finde sted fra ultimo oktober 2026 til ultimo 2027.

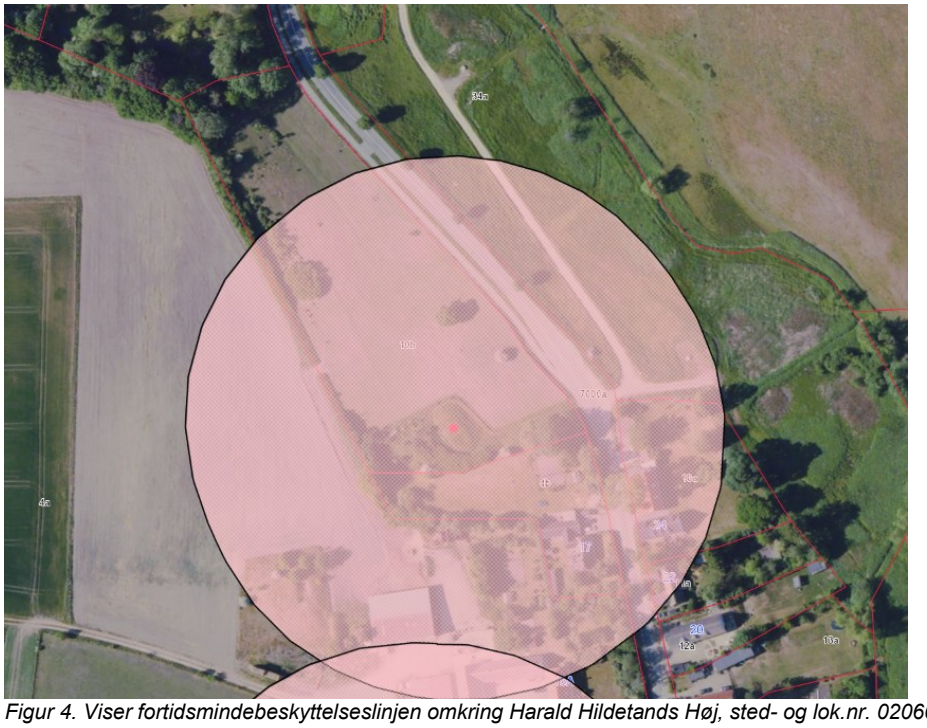
Figur 1. Den lyserøde markering viser det areal på matr.nr. 12n Kornerup By, Kornerup (nord for Ravnshøj) hvor der foretages prøvegravninger. Ravnshøj, sted- og lok.nr. 020409-3, fredningsnummer 322661.

Figur 2. Viser fortidsmindebeskyttelseslinjen omkring Ravnshøj, sted- og lok.nr. 020409-3, fredningsnummer 322661.

Figur 3. De lyserøde markeringer viser hvor på matr.nr. 4a, 10b og 34a Lejre By, Allerslev (nord for Gl. Lejre Landsby) og matr.nr. 12d Kornerup By, Kornerup, der foretages prøvegravninger. Harald Hildetands Høj, sted- og lok.nr. 020601-25, fredningsnummer 322641.

Figur 4. Viser fortidsmindebeskyttelseslinjen omkring Harald Hildetands Høj, sted- og lok.nr. 020601-25, fredningsnummer 322641.

Figur 5. Den lyserøde markering viser det areal matr.nr. 12b, 12c og 12k Kornerup By, Kornerup, hvor der foretages prøvegravninger. Grydehøj, sted- og lok.nr. 020409-6, fredningsnummer 322672, Skibssætning, sted- og lok.nr. 020409-7, fredningsnummer 322660, Dæmning, sted- og lok.nr. 020601-117, fredningsnummer 322680.

Figur 6. Viser fortidsmindebeskyttelseslinjen omkring Grydehøj, sted- og lok.nr. 020409-6, fredningsnummer 322672, Skibssætning, sted- og lok.nr. 020409-7, fredningsnummer 322660 & Dæmning, sted- og lok.nr. 020601-117, fredningsnummer 322680.

Lovgrundlag

I henhold til naturbeskyttelseslovens § 18, stk. 1 må der ikke foretages ændring i tilstanden af arealet inden for 100 m fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende.

I henhold til § 65, stk. 2. kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 18, stk.1.

Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Anden lovgivning

Kommunen har med denne dispensation ikke taget stilling til anden lovgivning, eller tinglyste deklarationer.

Vi gør opmærksom på, at det ansøgte også kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

I henhold til museumslovens § 25, kan du anmode museet om at tage stilling til, hvorvidt jordarbejdet vil berøre væsentlige fortidsminder. Museet skal indenfor en frist på seks uger komme med en udtalelse, der kan være baseret på en arkæologisk undersøgelse. Udgiften til en forundersøgelse skal afholdes af bygherre, eller den for hvis regning jordarbejdet skal uføres, jf. museumslovens § 26, stk. 2.

I henhold til museumslovens § 27, stk. 2 skal arbejdet standes, hvis der findes spor af fortidsminder under jordarbejdet. Fortidsmindet skal straks anmeldes til kulturministeren eller det nærmeste statslige eller statsanerkendte kulturhistoriske museum.

Hvis du vil klage over afgørelsen

Du kan klage over afgørelsen inden for 4 uger, efter at tilladelsen er offentliggjort. Se mere i den vedlagte klagevejledning.

Hvis du har spørgsmål til dette brev, er du velkommen til at kontakte mig på telefon: 4646 4939.

Med venlig hilsen

Maya Aller
Landzonesagsbehandler
Center for Klima, Teknik og Miljø
Afdeling for Byggeri
4646 4939
mhqa@lejre.dk

Dine oplysninger

Vi gør opmærksom på, at dit navn og e-mailadresse vil fremgå af sagsmaterialet, og derfor vil blive udleveret hvis der på et senere tidspunkt vil blive givet aktindsigt i sagen. Det fremgår af bestemmelserne om aktindsigt efter henholdsvis offentlighedsloven (Bekendtgørelse af lov om offentlighed i forvaltningen) og forvaltningsloven (Bekendtgørelse af forvaltningsloven) samt miljøoplysningsloven (Bekendtgørelse af lov om aktindsigt i miljøoplysninger).

Denne afgørelse er sendt til:

- Ejer
- Ansøger
- Til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) (mail@sgav.dk)
- Slots- og Kulturstyrelsen (sendt til post@slks.dk)
- Roskilde Museum (sendt til museumslov@romu.dk)
- Danmarks Kulturarvs Forening (post@kulturarvsforening.dk)
- Danmarks Naturfredningsforening (sendt til dnlejre-sager@dn.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening (sendt til natur@dof.dk og lejre@dof.dk)
- Friluftsrådet (sendt til lejre@friluftsraadet.dk og lokalraad@friluftsraadet.dk)
- Nationalpark Skjoldungernes land (sendt til npskjold@danmarksnationalparker.dk)

Dato: 12-11-2026
Sagsnummer: 26-008412
Reference: Maya Aller
Center for Klima, Teknik og Miljø
Afdeling for Byggeri

Klagevejledning – afgørelser efter naturbeskyttelseslovens § 18

Hvad kan påklages?

Lejre Kommunes afgørelser efter § 65, stk. 2, vedrørende fortidsmindebeskyttelseslinjen, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. Naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1.

Hvem kan klage?

Klageberettiget er jf. naturbeskyttelseslovens § 86, stk. 1: adressaten for afgørelsen, ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, offentlige myndigheder, en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefrist

I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 1 skal en eventuel klage være indgivet skriftligt inden 4 uger efter at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges klagefristen til den efterfølgende hverdag.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen, hvilket vil sige, at klager har godkendt og indbetalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen senest kl.23.59 på den dag hvor klagefristen udløber. Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening.

Hvordan klager jeg?

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af nævnenes hus https://naevneneshus.dk/, eller ved at følge dette link https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/.

Klageportalen kan også findes på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

Hvis du klager som privatperson, skal du betale et gebyr på 900 kr. Såfremt du klager som en virksomhed eller organisation, skal du betale 1.800 kr. til Nævnenes Hus. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på nævnenes hus https://naevneneshus.dk/.Gebyret tilbagebetales, hvis I får helt eller delvis medhold i jeres klage.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Nævnets afgørelser kan ikke anbringes for anden administrativ myndighed.

Hvis du vil indbringe afgørelsen for domstolene, skal det ske inden 6 måneder, jf. Naturbeskyttelseslovens § 88.